

Якубовський С.О.
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри світового господарства
і міжнародних економічних відносин,
Одеський національний університеті імені І.І. Мечникова
ORCID ID: 0000-0002-1193-0241*

Yakubovskiy Sergey
*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of World economy
and international economic relations,
Odessa I.I. Mechnikov National University
ORCID ID: 0000-0002-1193-0241*

**ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19
НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ
КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ У 2020 РОЦІ**

**THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC
ON THE FINANCIAL AND ECONOMIC INDICATORS
OF THE VISEGRAD GROUP COUNTRIES IN 2020**

У 2020 році людство зіткнулося з мало дослідженою до цього проблемою, яка пов'язана з раптовим виникненням вірусної інфекції COVID-19. До цього часу лише деякі дослідники [1] аналізували ситуацію в економіках країн світу у випадку світової пандемії чи іншої катастрофи глобального масштабу.

Саме тому уряди провідних країн світу (держав, які мають можливість емітувати національну грошову одиницю, яка є вільно

конвертованою) були не готові до нової складної ситуації та використали застаріли, які використовувались ще під час виходу з фінансово-економічної кризи 2008–2009 років, заходи щодо протидії негативним наслідкам світової пандемії. Ці дії в основному звелися до грошової емісії включаючи, як в США, прямі виплати населенню.

У роботі визначено вплив пандемії COVID-19 на фінансово-економічні показники країн Вишеградської групи у 2020 році. У таблиці наведені фінансово-економічні показники країн Вишеградської та, для порівняння, Італії і України.

Аналіз динаміки ВВП свідчить про те, що в усіх досліджених країнах у 2020 році спостерігався спад. Це пов'язано з карантинними обмеженнями, які, у першу чергу, вплинули на туристичну галузь, транспортні перевезення, діяльність малого та середнього бізнесу.

Таблиця 1

Фінансово-економічні показники країн Європи

Показники	Рік	Польща	Угорщина	Чехія	Словаччина	Україна	Італія
ВВП	2020*	-2,8	-3,7	-5	-2,7	-4,2	-6,6
Поточний рахунок до ВВП, %	2019	0,5	-0,8	-0,4	-2,9	-2,7	3
	2020*	0,6	1,1	-1,7	-2,6	3	3,4
Дефіцит бюджету до ВВП, %	2020*	8,2	2,8	6,9	6,4	7,5	10,6
Державний борг до ВВП, %	2019	46	66	31	48	50	135
	2020*	58	77	39	55	62	157
Рівень безробіття	2019	5,5	3,4	3	5	8,7	9,6
	2020*	6,2	4,2	4	7,6	9,5	9

Джерело: *Trading Economics, 2021*; * – оціночні значення

При цьому уряди усіх країн для фінансування додаткових витрат були вимушені збільшити бюджетний дефіцит. Серед країн Вишеградської групи його обсяги коливались від 2,8% для

Угорщини до 8,2% для Польщі. Разом з тим, цей показник для всіх країн Вишеградської групи був меншим ніж для Італії.

Суттєве зменшення витрат на закордонні подорожі та продажі імпортованих товарів на ринках та у непродовольчих магазинах (більшість з яких було зачинено під час карантину) призвело до покращення торговельних балансів у більшості досліджуваних країн та балансу поточного рахунку. Саме тому дефіцит відношення поточного рахунку до ВВП у 2000 році збільшився лише у Чехії.

Рівень безробіття під час пандемії збільшився в усіх досліджених країнах. Це, у першу чергу, пов'язано з втратами, які зазнали представники малого та середнього бізнесу. Разом з тим показники рівня безробіття у країнах Вишеградської групи є нижчими ніж в Україні та Італії, що є одним із факторів, який стимулює міграцію робочої сили з України до країн Центральної та Східної Європи.

Збільшення дефіцитів бюджетів у 2020 році призвело до зростання відношення державного боргу до ВВП усіх досліджених країн. При цьому для більшості країн Вишеградської групи рівень державного боргу залишається відносно низьким та не є загрозливим для соціально-економічного розвитку країн у майбутньому. Така ж ситуація з обслуговуванням державного боргу спостерігається і в Україні, яка завдяки загальному зменшенню вартості обслуговування боргових зобов'язань у світовій економіці, що пов'язано з вкрай ліберальною політикою Федеральної резервної системи США та Європейського центрального банку, отримала доступ до відносно дешевих кредитних ресурсів.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про те, що пандемія COVID-19 не призвела до суттєвого погіршення фінансово-економічних показників країн Вишеградської групи та України, які завдяки відносно низькому відношенню державного боргу до ВВП залишаються більш фінансово стабільними у порівнянні з низкою країн Європейського Союзу, зокрема Італії. Високий рівень державного боргу у низки країн ЄС, США та Японії буде впливати на подальшу грошово-кредитну політику цих країн, що у найближчі роки збереже низки відсоткові ставки за

кредитами, що, незважаючи на пандемію, сприятиме збереженню фінансової стабільності у країнах Вишеградської групи та Україні.

Список використаних джерел:

1. Кудрицкий А.С., Якубовский С.А. Влияние уровня благосостояния на эволюцию человека. *Добробут націй в умовах глобальної нестабільності* : міжнар. наук.-практична конф., Одеський нац. ун-т, 2013, Ч. 1, С. 53–57. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4299/1/53-57.pdf>.
2. Trading Economics Data. 2021. URL: <https://tradingeconomics.com/countries>.